

Sygn. akt III PSK 4/21

POSTANOWIENIE

Dnia 20 stycznia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie z powództwa K. K.

przeciwko Zakładowi Remontowo - Budowlanemu K. Spółka Jawna w J.

o ustalenie istnienia stosunku pracy,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 20 stycznia 2021 r.,

na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w T.

z dnia 16 października 2019 r., sygn. akt III Pa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w T. wyrokiem z 16 października 2019 r. oddalił apelację pozwanego Zakładu Remontowo-Budowlanego K. Sp. Jawna w J. od wyroku Sądu Rejonowego w S. z 31 maja 2019 r., ustalającego, że pomiędzy S. G. i pozwanym istniał stosunek pracy w rozumieniu art. 22 k.p. od 1 października 2010 r. do 19 września 2013 r. K. K. wyrokiem karnym został uznany winnym przestępstwa z art. 220 k.k., w którym poszkodowanym jak pracownik był S. G., który 19 września 2013 r. uległ wypadkowi w pracy i zmarł. Sąd Rejonowy ustalił, że S. G. był zatrudniony przez pozwanego jako pracownik budowlany. Rozstrzygnął, że strony łączył stosunek pracy (art. 22 k.p.). Sąd Okręgowy w uzasadnieniu oddalenia apelacji pozwanego za bezzasadny uznał zarzut naruszenia art. 22 k.p. Potwierdził ustalenie, że S. G. w spornym okresie był pracownikiem pozwanego. Wykonywał

prace zbrojeniowe, ciesielskie i szalunkowe. Otrzymywał każdego miesiąca wynagrodzenie. Dysponował ubraniem roboczym z logo firmy oraz telefonem służbowym. Prawomocny wyrok skazujący za przestępstwo z art. 220 k.k. wiąże Sąd w postępowaniu cywilnym (art. 11 k.p.c.) co do tego, że pokrzywdzony był pracownikiem w rozumieniu art. 2 i 22 k.p. (wyrok Sądu Najwyższego z 2 lutego 2010 r., II PK 157/09). Sąd Okręgowy za bezzasadne uznał zarzuty, że S. G. prowadził działalność gospodarczą a od 2013 r. był zarejestrowany jako bezrobotny i pobierał zasiłek. Bez znaczenia jest to, że w okresie objętym żądaniem rozliczał się z prowadzonej działalności przed stosowanymi organami. Prowadzenie działalności gospodarczej nie musiało kolidować z istniejącym stosunkiem pracy. Bez znaczenia jest także to, że mógł być zarejestrowany jako bezrobotny.

W skardze kasacyjnej zarzucono przekroczenie granic swobodnej oceny materiału dowodowego (art. 233 k.p.c.), błąd w ustaleniach faktycznych, naruszenie art. 22 k.p.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano na podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c. Przyjęcie skargi do rozpoznania uzasadnia potrzeba wykładni przepisów prawa materialnego w szczególności art. 22 § 1 i § 1¹ k.p., biorąc pod uwagę tak zwaną metodę typologiczną i ustalenie przy ocenie charakteru stosunku łączącego strony, w tym wypadku wcześniejsze samozatrudnienie S. G. i wykonywanie u pozwanego robót, wystawianie faktur VAT za te roboty z całą pewnością nie miało miejsca w 2013 r. W 2010, 2011 i 2012 r. S. G. pracował u pozwanego jako podwykonawca, sam się rozliczał z urzędem skarbowym, sam płacił składki ZUS, natomiast w 2013 r. przebywał na zasiłku dla bezrobotnych z uwagi na wcześniej prowadzoną działalność gospodarczą, a nie z uwagi na zatrudnienie u pozwanego.

Oдноśnie art. 398⁹ § 1 k.p.c. ad 1 i ad 2 niewątpliwie w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, które Sądy obydwu instancji oceniły błędnie. Nie można przyjąć, że bez znaczenia dla uwzględnienia powództwa jest, że w okresie objętym żądaniem pozwu S. G. rozliczał się z prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej przed stosownymi organami oraz że prowadzenie działalności gospodarczej nie musiało kolidować z istniejącym stosunkiem pracy. Pomiedzy pozwanym a S. G. nie istniał stosunek pracy w latach 2010-2013. S. G. prowadził

jednoosobową działalność gospodarczą i wykonywał do 2012 r. prace u pozwanego jako podwykonawca, gdyż było to korzystne dla pozwanego i zgodne z obowiązującymi przepisami prawa. Przedsiębiorcy chętnie korzystali z takiej formy współpracy i nie miał tu miejsca stosunek pracy w rozumieniu art. 22 k.p. Istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów. Stosownie do ugruntowanego orzecznictwa Sądu Najwyższego należy stwierdzić, że ustalenia Sądu pierwszej i drugiej instancji są nieuprawnione. Skarżący wskazał na wyroki Sądu Najwyższego z 2 września 1998 r., I PKN 293/98, z 23 września 1998 r., II UKN 299/98 (*prawidłowo II UKN 229/98*), z 29 czerwca 2010 r., I PK 44/10. Ponadto, zdaniem pozwanego zaskarżony wyrok jest niesprawiedliwy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie przedstawia zasadnej podstawy przysądu i dlatego nie został uwzględniony.

Błędnie przyjmuje, że podstawy kasacyjne składają się na podstawy przysądu („*Wskazując na powyższe zarzuty wnoszę ...*”). Nie jest to prawidłowe, gdyż podstawy kasacyjne (art. 398³ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.) stanowią odrębną część skargi kasacyjnej i podlegają ocenie dopiero po przyjęciu jej do rozpoznania. Nie zastępują zatem podstawy przysądu ani jej uzasadnienia. Na etapie przysądu ocenia się tylko zgłoszone we wniosku podstawy przysądu. Ocena ta jest negatywna.

Brak jest istotnego zagadnienia prawnego, gdyż zagadnienie takie nie zostało sformułowane. Chodzi wszak o problem prawny o uniwersalnym znaczeniu, dotychczas nierozpoznany w orzecznictwie, opracowany na podstawie analizy prawa, orzecznictwa a nawet doktryny, po której to wpierw sam skarżący może stwierdzić, że takiej rangi istotne zagadnienie prawne rzeczywiście występuje i dlatego powinien je rozpoznać Sąd Najwyższy.

Istotne zagadnienie prawne różni się też od drugiej podstawy przysądu, czyli od kwalifikowanej potrzeby wykładni przepisów wynikającej z poważnych wątpliwości w wykładni lub rozbieżności w orzecznictwie sądów (ustawodawca

wyrażnie rozróżnia te podstawy art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.). Skarżący drugą podstawę przedsądu odnosi do art. 22 § 1 i § 1¹ k.p. Rzecz jednak w tym, że nie jest to przepis nowy i ma już niemałe orzecznictwo oraz opracowania w piśmiennictwie. Nie oznacza to, że spełnia się podstawa przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Wiele orzeczeń wynika z różnych stanów faktycznych i stosowania na ich tle art. 22 k.p. Orzecznictwo Sądu Najwyższego – w tym zauważone we wniosku przez skarżącego – nie jest jednak sprzeczne na tle wykładni art. 22 k.p. W przeciwnym razie Sąd Najwyższy podjąłby uchwałę w składzie powiększonym dla ujednolicenia orzecznictwa. Skarżący nie wykazuje rozbieżności w orzecznictwie, natomiast nie zgadza się na zastosowanie art. 22 k.p. w indywidualnej sprawie, co nie należy do podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., gdyż przedmiotem jej zainteresowania jest tylko sam przepis a nie jego zastosowanie w konkretnej sprawie skarżącego.

Prowadzi to do trzeciej podstawy wniosku, która nie wykazuje jednak, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nie wystarcza teza, że art. 22 § 1 i § 1¹ k.p.c. nie wprowadza domniemania stosunku pracy. Sąd powszechny ustalił i rozstrzygnął, że strony łączył stosunek pracy. Sąd Najwyższy nie rozpoznaje sprawy tak jak Sąd powszechny, a tylko zarzuty podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Podstawa ta oparta jest na tezie o braku stosunku pracy. Rzecz jednak w tym, iż skarżący nie podważa we wniosku ustaleń stanu faktycznego, na którym oparto zaskarżony wyrok. Zarzut naruszenia art. 233 k.p.c. (zawarty w podstawie kasacyjnej - art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.) nie może podważyć ustaleń stanu faktycznego, gdyż przepis ten bezpośrednio dotyczy oceny dowodów i ustaleń stanu faktycznego, dlatego ze względu na ograniczenie z art. 398³ § 3 k.p.c. nie może być podstawą zarzutu skargi kasacyjnej a tym samym podstawą zarzutu szczególnej podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. W podstawie tej skarżący powinien samodzielnie, czyli niezależnie od podstawy przedsądu wskazać i wykazać naruszenie prawa, które bez wątpliwości prowadzi do stwierdzenia, że objęty skargą kasacyjną wyrok jest oczywiście wadliwy i dlatego skarga powinna zostać przyjęta do rozpoznania. Brak jest tego we wniosku. Sąd powszechny w ustaleniach faktycznych związany był też wyrokiem karnym, skazującym skarżącego za określone przestępstwo z art. 220 § 1 k.k. Skarżący nie podważa

związania wynikającego z art. 11 k.p.c., gdyż zawieszenie wykonania kary nie znosi samego skazania i ustaleń prawomocnego wyroku, w tym przypadku co do pracowniczego zatrudnienia.

Z tych motywów orzeczono jak w sentencji (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).